

Η ΜΟΝΑΔΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΗΓΕΣΙΑΣ, ΩΣ ΑΡΕΤΗΣ

Η ηγεσία δεν είναι ακριβώς, όπως το να σπουδάσει κάποιος την οποιαδήποτε επιστήμη, απλούστατα γιατί ο ανθρώπινος κόσμος δεν είναι **εύτακτος** και **προβλέψιμος**, όπως ακριβώς είναι ο φυσικός κόσμος, ούτε υπάγεται στους φυσικούς νόμους για όλα τα θέματα, λόγω της ανθρώπινης ιδιαιτερότητας να έχουμε δική μας ελεύθερη βούληση.

Η ηγεσία έχει πολλά στοιχεία που ανήκουν στη σφαίρα της Τέχνης.

Σήμερα, σχεδόν όλοι οι ειδικοί συμφωνούν ότι οι ηγέτες **διαμορφώνονται και δεν γεννιούνται έτοιμοι**. Πιο συγκεκριμένα **μάλλον αυτοπραγματώνονται**, παρά πλάθονται από τους εξωτερικούς παράγοντες. Επίσης, ότι κανένας ηγέτης δεν ξεκινάει να γίνει αποκλειστικά ηγέτης, αλλά μάλλον διακατέχεται από τη σφοδρή επιθυμία να εκφράσει ολοκληρωτικά και ελεύθερα τον εαυτό του. Οι ηγέτες δεν θέλουν να αποδείξουν τον εαυτό τους, αλλά είναι προσκολλημένοι στο να τον εκφράσουν. Αυτή η διαφορά είναι σημαντική και κρίσιμη, γιατί αναδεικνύει ως ηγέτες εκείνους τους ολίγους που δύνανται να άγουν, από τους πολλούς που άγονται.

Η διαδικασία να γίνει ένας ηγήτορας ταυτίζεται με εκείνη του να καταστήσει τον εαυτό του μια **ολοκληρωμένη προσωπικότητα**. Να δομήσει ένα ιδιαίτερο «είναι», το οποίο να είναι σε θέση να τον εκφράσει. Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι εκφράζει τον εαυτό του, όπως τα ορμέμφυτά του τον οδηγούν, γιατί τότε **άγεται από αυτά**. **Εναρμονίζει τον εαυτό του με το κοινωνικό σύνολο ακολουθώντας ενσυνείδητα τις κοινές αξίες**, που έχουν διαμορφωθεί στην ανθρώπινη πορεία. Κατά βάση **μαθαίνει, με την ενσυνείδητη βούλησή του**, έχοντας περάσει υποχρεωτικά, πριν φτάσει στην **αυτονομία**, από το βραχύ στάδιο **ετερονομίας**, κατά το οποίο έμαθε το «**άρχεσθαι**». [Ας θυμηθούμε το γνωμικό της ΣΣΕ: «**άρχεσθαι μαθών άρχειν επιστήσει**»].

Είναι αρετή η ηγεσία και μάλιστα πολυσύνθετη, καθόσον αναδύεται από την **εναρμόνιση των βασικών αρετών**, όπως της **αντίληψης της πραγματικότητας**, της **συναίσθηματικής καλλιέργειας** και της **ηθικής ακεραιότητας**. Ο αυθεντικός ηγέτης γνωρίζει και ικανοποιείται να πράττει **πρώτα το γενικό καλό** και έπειτα το ατομικό.

Τα **σπουδαιότερα χαρακτηριστικά που διαφοροποιούν τον ηγέτη** από τα λοιπά επαγγέλματα και λειτουργήματα συνοψίζονται στα παρακάτω:

- **Καινοτομεί** και δεν αντιγράφει. **Αναπτύσσει και δεν συντηρεί απλά.**
- **Στηρίζεται** και **εμπιστεύεται** τους ανθρώπους και δεν κολλάει στο σύστημα.
- **Εμπνέει** και δεν αρκείται απλά στον έλεγχο.
- **Αναζητεί πρώτιστα το πώς και το πότε και όχι απλά το τι και γιατί.**
- Οραματίζεται έναν **ευρύ ορίζοντα**, **δεν αποφεύγει τα λάθη** του και εκλαμβάνει την **δυσκολία**, ως πρόκληση.
- **Δεν είναι δημιούργημα** απλής εκπαίδευσης. **Αναπτύσσεται σταδιακά ακολουθώντας τα βασικά βήματα παιδείας** για μια **ολοκληρωμένη προσωπικότητα**.
- Αυτοπροικίζεται με τις **αρετές της αυτογνωσίας**, της **ορθής αντίληψης** του όλου περιβάλλοντος. Διαθέτει αυξημένη **ενσυναίσθηση**. Δρα με οδηγό **το ένστικτο**. **Σέβεται τους οργανισμούς που ανήκει**. **Φέρνει τους ανθρώπους κοντά** του εμπνέοντας **εμπιστοσύνη** με την ολοκληρωμένη προσωπικότητά του, με τη σταθερότητα στις

αποφάσεις του που στηρίζονται στην αρμονία λόγων και πράξεων. Διακατέχεται από καθοδηγητικό πάθος και τελικά σφυρηλατεί το μέλλον κινούμενος μέσα στο χάος.

ΑΠΟΤΙΜΗΣΕΙΣ:

Η δημοκρατία είναι το πιο ευαίσθητο πολίτευμα που επινόησε η ανθρώπινη διάνοια. Συνιστά την πιο λεπτή συλλογική ανάδυση, που προέρχεται από την αρμονική σύνθεση άπειρων παραγόντων. **Επιτυγχάνεται σπάνια**, όπως όλες οι υψηλές αναδύσεις [πολιτισμός, αγάπη κοκ]. **Απαιτεί ολιστική θεώρηση σχεδόν όλων των αξιών και την αναλογικά άριστη σύνθεσή τους.** Πρέπει να συνδυασθούν ταυτόχρονα και αρμονικά η ισότητα, η ελευθερία, η αδελφοσύνη, η αξιοπρέπεια, η προσωπική ιδιαιτερότητα, η ισονομία, η κοινή αλήθεια, η ευγένεια, η ενσυναίσθηση, η Οικογένεια, η Πατρίδα, η Θρησκεία και τόσες άλλες αξίες, ώστε να αναδυθεί μια υγιής δημοκρατία. **Η αποκλειστική επιδίωξη μιας μόνον αξίας οδηγεί στην καταστροφή της.** Η πλήρης π.χ. ισότητα οδηγεί στον μηδενισμό. Η άκρατη ατομική ελευθερία φέρνει την αναρχία, η έλλειψη αδελφοσύνης προκαλεί αδιέξοδα, κοκ.

Η δημοκρατία απαιτεί πρόσωπα και όχι απλά άτομα. Ο άνθρωπος μόνον ως πρόσωπο μπορεί να μετέχει ενεργά στα σύνολα, καθόσον τότε και μόνον τότε, μπορεί να αναλάβει τις ευθύνες των πράξεών του. **Αυτό ακριβώς απαιτεί η δημοκρατία. Το κάθε μέλος της φέρνει ακεραία την ευθύνη των πράξεών του και δεν τις μεταθέτει στις πλάτες του άλλου ή τον ξένο παράγοντα ή σε έναν ηγήτορα.** Η δημοκρατία απαιτεί το άριστο [αυτό που αρμόζει] μέτρο σε όλες τις συνιστώσες της. Κάθε υπερβολή είναι καταστροφική. **Ακόμη και αυτή η «αδελφοσύνη» σε υπερβολή προκαλεί συσπειρώσεις, από τις οποίες αναδύονται μίσση και έχθρες.**

Τα άτομα με ολοκληρωμένη προσωπικότητα καθίστανται πρόσωπα και ικανά μέλη της δημοκρατίας και τότε απολαμβάνουν τα αγαθά της, καθόσον έχουν αποδεχθεί ενσυνείδητα και τις δεσμεύσεις της, ως **προσωπικά τους υποχρεωτικά καθήκοντα.**

Οι κλασσικοί ηγέτες του παρελθόντος που θεωρούσαν τον λαό μια άβουλη μάζα και ποιμνιό τους δεν μπορούν να ευδοκιμήσουν για μεγάλο χρόνο, γιατί προφανώς στηρίζονται σε ανακρίβειες και ψευδεπίγραφα χαρίσματα και είναι αρεστοί σε ανθρώπους, που βλέπουν μόνον το ατομικό συμφέρον. **Σύντομα προκαλούν την απογοήτευση και ο «λαός» αναζητεί άλλους ηγέτες που θα σηκώσουν την προσωπική ευθύνη του καθενός μας.** Οι ηγέτες της εποχής μας και του μέλλοντος πρέπει να στηρίζονται στην αντικειμενική αλήθεια, να έχουν όραμα που να εμπνέει τις ψυχές των υγιών πολιτών και να αφορά στο γενικό-τερο καλό.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Οι **Στρατιωτικοί Ηγήτορες** συνιστούν ειδική κατηγορία, λόγω των ειδικών συνθηκών ενάσκησης των καθηκόντων τους. Γαλουχούνται στα στρατιωτικά Σχολεία και διαβίου ηγούνται του **πολυτιμότερου ανθρώπινου υλικού, της νεολαίας μας.** Αναδεικνύονται, βασικά, στο **πεδίο της μάχης**, η σταδιοδρομία τους ταυτίζεται με την ίδια την ζωή τους αφοσιωμένοι στο ύπατο αγαθό της **ακεραιότητας της Πατρίδας** μας.

Στην εποχή της ειρηνικής περιόδου και υγιούς Δημοκρατίας οι **Ηγέτες δεν αναδεικνύονται**, όπως σε ανώμαλες καταστάσεις μέσα από «ασύμμετρους» αγώνες πόλεων και βουνών. **Αναφύονται στα κλασσικά φυτώρια ανατροφής σωστών πολιτών.** Η υγιής **Οικογένεια** σε συνδυασμό με το εύρυθμο **Σχολείο** μέσα σε μια **Κοινωνία** που ενθαρρύνει την

ανάδειξη των πιο ικανών, **συνιστούν τους καλύτερους χώρους ανάπτυξης της υγιούς ανθρώπινης προσωπικότητας.** Το οξυγόνο της ηγεσίας είναι η υγιής και ευρεία αγωγή. Από τη διαδικασία αυτή αναδύονται πολλοί νέοι, οι οποίοι με την δική τους προσπάθεια αναδεικνύουν τις προσωπικές τους αρετές, ώστε να μπορούν να αποδώσουν δημιουργικό έργο από ηγετικές ή διοικητικές θέσεις, αλλά προ παντός μπορούν, ως ελεύθεροι άνθρωποι, να **επιλέγουν τους πλέον άξιους στις κύριες αποστολές του γενικού καλού.**

Κοντολογίς η ολιστική παιδεία διαπλάθει τους ηγέτες στις Δημοκρατίες, γιατί διαμορφώνει πολίτες με ολοκληρωμένη προσωπικότητα. Εκεί, κατά την άποψή μας πρέπει να στραφεί η προσπάθεια της Πολιτείας, αλλά και ΟΛΩΝ μας.

Σε αυτόν τον σκοπό ευελπιστεί να βοηθήσει, με όσες δυνατότητες αποκτήσει, και η ΚΙΒΩΤΟΣ ΟΛΙΣΤΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ.

**Δημήτρης Μπάκας
30 Απρίλιος 2026**